РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 16-го марта 1915. Ч. 31. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, March 16, 1915. N. 31.

АВСТРІЙЦЯМ ЩАСТИТЬ СЯ ДАЛЬШЕ В ГАЛИЧИНІ.

Німці полонили знова 20.000 Москалів у російській Польщі.

Москалі покидають Варшаву, столицю російської Польщі.

Англійці стратили доси 137 торговельних кораблів.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

АВСТРО-УГОРСЬКІЙ АРМІЇ ДАЛЬШЕ ЩАСТИТЬ СЯ В ЦІЛІЙ ГАЛИЧИНІ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 14. марта. — Становища, які наші війска здобули в західній Галичині, тепер укріплюють ся. Вчера Москалі не пробували вже нових нападів на наші становища.

В Карпатах здобули ми по завзятім бою межи Цісною і Балигородом (на полудне від Сяноко) нове становище; опісля очистили ми сусїдні верхи з російського війска; наше війско боролося завзято мимо великої сніговиці.

В недалекій західній околици Москалі уладили сильний напад на становища наших війск, але скоро відбито його.

Впрочім на цілім дальшім карпатськім фронті і в полудневo-східній части Галичини (між Станиславовом і Коломиєю) не було в останнім часї нічого важнїйшого. Снїгова заметіль богато перешкаджає воєнні ділання.

На Буковині, на північ від Чернівець, панує тишина.

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ ПОНАД 1.200 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 15. марта. — Битва в Карпатах на шляху з Балигорода до Цісної продовжає ся. Вчера здобули ми верх, за який били ся ми від кількох днів. **При здобутю того верха взяли ми в полон понад 1.200 російських жовнірів і офіцирів.**

Москалї опісля пробували вдарити при помочи нових сил на сей здобутий нами верх, а також і на сусідні наші становища, але скрізь їх відбито і завдано їм тяжкі страти.

АВСТРІЙЦІ МАЮТЬ НОВИЙ СМЕРТОНОСНИЙ ВИНАХІД.

БЕРЛІН (через Лондон), 13. марта. — Кореспондент ґазети „Національ Цайтунґ" доносить з головної австрійської кватири деякі подробиці про новий тайний винахід Австрійців. Є се прилад, що доповнює машини до кидання мін. Експльодує він міни немов при помочи бездротного телеґрафу. Досконалість нового винаходу видно з того, що на кождих 25 вистрілів 24 є удачних.

АВСТРІЙСЬКІ ПОБІДИ ПІД КАРПАТАМИ І НА ПІДГІРЮ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 15. марта. — Положенє в західній Галичині не змінило ся. Напади неприятеля на полудне від Горлиць (на Лемківщині) відбито по коротких боях.

В інших сторонах під карпатськими горами Москалї виконали кілька завзятих нападів, але ніодин їм не вдав ся.

На просторі між Лупковом (на полудне від Сянока) і Ужоком (на полудне від Турки), а також в долині ріки Опору (між Лавочним і Сколем) Москалї виконали кілька завзятих нічних нападів, але ні в однім не осягнули жадного успіху. Взято у тих битвах богато російського війска до неволї. В однім місци піддало ся 400 Москалів у битві на баґнети, якої не могли вони видержати.

Розвинула ся також битва на полудне від Днїстра (в околици Станиславова). На австрійську лінію вдарили сильні відділи російської піхоти, але попали ся вони під огонь австрійської артилєрії так, що всяка акція з їх сторони була неможлива. Стрінув їх там страшний погром. Лише недобитки вспіли втїчи серед лячного переполоху.

Дальше на схід відбито також напади відділів російської кінноти.

МОСКОВСЬКІ РАБУНКИ В ЧЕРНІВЦЯХ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама). 14. марта. — З Черновець, столиці Буковини, доносять, що підчас першого і другого занятя Черновець Москалями господарили вони там як звичайні рабівники. Діяло ся се за почином команданта, котрий поводив ся в місті як ватажок опришків. Він позволяв свому війску плїндрувати і рабувати в місті, кілько їм захотїло ся. Велів їм лише не тикати тих домів, котрих властителї йому зложили окуп в сумі 500 рублів. Тепер знайдено письменні розпорядки команданта, в котрих є вичислені доми, яких властителї зложили окуп і які наказує він щадити.

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ ОКОЛО 20.000 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 13. марта. — Нинїшне оповіщенє німецької головної кватири про події на східнім терені війни доносить про нові великі успіхи німецького оружя в північній части російської Польщі.

Особливо велике значінє мають успіхи, які осягнено на північ від Авґустова і в околици Шпасниша. Німецькі війска, котрі були опорожнили Шпаснищ, уступаючи ся перед наближаючою ся російською армією, яка мала значну чисельну перевагу, заняли були дальші кориснїйші становища й ожидали на підмогу. Коли одержали помічні сили, приблизили ся знова до міста Шпасниша на яких 4 кільометри віддаленя.

Тоді вдарили вони сьміло на Москалів. Який сильний був наступ німецьких війск на російські війска, видно хоч би з того, що в тій околици протягом останних битв **узято до неволї 11.460 Москалівц** В один лише четвер (дня 11-ого с. м.) впало в німецькі руки на північ і північний захід від міста Шпасниша **3.200 Москалів.**

Російські війска, які були в лїсистих сторонах, на північ від міста Авґустова, ледви втїкли перед повним розгромом. Але всетаки понесли вони там велик і страти. **Самих полонених взято там 4.000, а в тім двох ґенералів.** Крім того богато Москалів полягло або остало ся на поли бою раненях. Здобуто там також три гармати і десять машинових карабінів.

На північний схід від Остроленки взяли Німці до неволї **220 жовнірів і** 3-ох офіцирів.

МОСКАЛІ ОПОРОЖНЮЮТЬ ВАРШАВУ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 15. марта. — **Москалї ладять ся до утечі з Варшави, столиці російської Польщі, з уваги на сильний наступаючий похід армії полевого маршалка Гінденбурґа в напрямі на Варшаву.** Але російський начальний командант великий князь Микола Миколаєвич видав наказ, щоби в кождім разї російська залога не опускала польської столиці передчасно, але видержала на становищи до останка. Форти, які хоронять Варшаву, мають з наказу Миколи Миколаєвича ставити Німцям опір поти, поки будуть всилї. **Інтендантуру і полеві лазарети перенесено вже до Вильни.** У Вильнї позамикано вже богато фабрик і до міста напливають маси російських війск.

МОСКАЛІ ПРИЗНАЮТЬ СЯ, ЩО ЛИХЕ ЇХ ПОЛОЖЕНЄ В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ.

ПЕТРОҐРАД (через Лондон), 15. марта. — Німці роблять всякі приготованя, щоби вдарити на Москалів в двох напрямах. Один німецький відділ з півночи іде луком на полудне і захід, а другий напирає на твердиню Осовець.

Німці спровадили нові корпуси і змусили Москалів подати ся взад і зібрати свої війска. Німці тепер знаходять ся лише кілька миль у віддаленю від міста Шпасниша, яке кілька разів опорожнювали то знова займали. Спровадили вони вже там тяжкі гармати, якими хотять острілювати місто.

Недалеко Шпасниша зачали вже Німці сильну пальбу гарматами. Мають вони відай плян, щоби вишукати російські становища, прогнати їх відтам і вислати вперед свою піхоту. Під охороною гарматного огню порозставляли вже Німці нові війска, які там щойно прибули.

В РОСІЇ:

СМЕРТЬ РОСІЙСЬКОГО МИРОТВОРЦЯ.

ПЕТРОҐРАД (через Лондон), 14. марта. — Граф Сергій Вітте, перший російський президент міністрів (в 1905-ім роцї), звісний широко з часу, як перед 10-ма роками довів до російсько-японського мирового договору, помер вчера в 66-тім роцї житя.

Померший політик і дипльомат був рішучим противником теперішної війни і провадив в останнім часї акцію в тім напрямі, щоби довести до окремого мирового договору між Росією з одної сторони а Німеччиною й Австрією з другої сторони.

Покійний походив з німецької родини. Родив ся в Тифлісі, на Кавказї в 1849-ім роцї.

Положив він великі заслуги для побудованя полудневo-західних російських зелїзниць. Сиберійську зелїзницю побудовано також головно завдяки його заходам і праці коло того великого дїла.

Також великі заслуги для Росії віддав він перед 20-ти роками яко міністер фінансів, вводячи ріжні далекосяжні реформи й улїпшеня в економічній господарці Росії.

САМОВБИЙСТВО РОСІЙСЬКОГО ҐЕНЕРАЛА?

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 13. марта. — Франкфуртський дневник „Франкфуртер Цайтунґ" доносить в приватній дорозї з Петроґраду, столиці Росії, що головний начальник побитої у Східних Прусах над мазурськими озерами і майже цілком знищеної російської 10-тої армії, — ґенерал Сіверс відібрав собі житє. Російські ґазети промовчали сю подію, але дописуватель згаданої німецької ґазети найшов у одній російській часописи згадку про поминальне богослуженє за ґенерала Сіверса в лютеранській церкві і на тій підставі догадав ся, що він мусів поповнити самовбийство.

РОСІЯ НЕВДОВОЛЕНА З АНҐЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОЇ ВИПРАВИ НА ЗДОБУТЄ ТУРЕЦЬКОЇ СТОЛИЦІ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 10. марта. — В Росії принято пляни Анґлії і Франції щодо здобутя Дарданелів з невдоволенєм.

Майже ціла російська преса домагає ся, аби Анґлія заявила, яку вона має остаточну ціль в справі Дарданелів і турецької столиці Царгорода. **Петроґрадські ґазети заявляють свобідно й отверто, що Росія буде вести дальше війну лише під тим услівєм, як одержить запевненє, що Царгород дістанеть ся в її руки.**

МОСКАЛІ НЕ ХОТЯТЬ АНІ ГРОШИЙ АНІ ПРОМИСЛУ З АНҐЛІЇ І З АМЕРИКИ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама), 14. марта. — Петроґрадська московська ґазета „Новоє Время" виступає проти анґлійських і американських плянів на орґанізованє хлїборобства, промислу і зелїзниць в Росії при помочи гроший, людий та промислових уладжень з Анґлії і з Америки. Газета пише, що Москалї не згодять ся, аби чужинці визискували для себе скарби Росії.

„Не потрібно нам — пише „Новоє Время", — ані чужих гроший ані орґанізаторів, а тільки робучих рук, тих, що тепер на полях бою".

НА БАЛКАНІ:

СТРАШНА РУЇНА В СЕРБІЇ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 11. марта. — В Софії, столици Болгарії, відбув ся з'їзд соціялістів з балканських держав. На тім з'їздї висланник соціялістичної партії із Сербії взивав з'їзд, щоби дав почин до руху серед балканських народів задля скінченя війни, **аби вирятувати Сербію від загибели, бо вона вже тепер представляє один великий цвинтар.**

До Сербії приїхала була лїкарська делеґація з Голяндії, але сербські власти так по дикому з нею обійшли ся, що вона сейчас вернула ся назад домів. Члени сеї делеґації оповідають, **що в Сербії страшна нужда і люди масово вмирають на ріжні пошести, які ширять ся в застрашаючий спосіб.**

НА МОРИ:

АНҐЛІЯ УРЯДОВО ДОНОСИТЬ ПРО СТРАТУ СВОЇХ 137 ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

ЛОНДОН, 14. марта. — **Управа анґлійської воєнної фльоти оголосила нинї, що Німці затопили від початку війни доси 137 анґлійських торговельних кораблів.**

В останних трох днях стратила Анґлія вісім торговельних кораблів, затоплених німецькими підводними лодками.

НІМЕЦЬКИЙ КРУЖЛЯК ЗАТОПИВ ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

БУЕНОС АЙРЕС, Арґентина, полуднева Америка, 13. марта. — Німецький поспішний кружляк „Кронпрінц Вільгельм" знова показав ся на полуднево-американських водах і зачав затоплювати кораблї неприятелів Німеччини. Тутешна ґазета „Діяріо" одержала відомість з Пернамбуко, де висаджено залогу в числї 143 люда із затопленого анґлійського пароплава „Чорчіл", що німецький помічний кружляк „Кронпрінц Вільгельм" затопив французький торговельний корабель „Ґаделюп". Сей французький корабель мав около 3.000 тон містоти, а побудований був перед 7-ми роками.

НІМЕЦЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА АНҐЛІЙСЬКИЙ ПОМІЧНИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 14. марта. — Управа анґлійської воєнної маринарки подає до відома, що німецьке підводне судно затопило коло північного побережа Анґлії британський помічний кружляк „Бевено". Капітан корабля „Іст Іреґ" доносить, що бачив останки того затопленого корабля і пливаючі трупи його залоги.

Оскільки звісно, виратувано із затопленого кружляка лише 8 офіцирів і 18 моряків. **Затопило ся около 200 людий.**

Корабель „Беєно" був цїлком новий; побудовано його щойно позаторік. Містота його виносила 3.500 тон.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ КОРАБЕЛЬ ПІЙШОВ ПІД ВОДУ ПІДЧАС ПЕРШОЇ СВОЄЇ ПОДОРОЖИ З АМЕРИКИ.

ҐАЛВЕСТОН, Тексас, 13. марта. — Анґлійський корабель „Індієн Сіти", котрий дня 18. лютого відплив був до Франції з великим набором вати, пійшов під воду. Затопила його або німецька підводна лодка або підводна міна. Був се цїлком новий корабель і се було перша його їзда з Америки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.
Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.
Число телефону 498 Jersey City.
AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL
За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ СОЮЗ.

(Українці, Турки, Румуни, Болгари).

В останнім часі, як англійські і французькі воєнні кораблї зачали бомбардувати Дарданельський пролив, в полїтичних кругах стали займати ся тим, в чиї руки дістанеть ся по теперішній війнї Царгород, столиця Туреччини, яка становить ключ з Чорного моря до моря Егейського, яке є тільки частю великого Середземного моря, отже можна сказати, що Царгород є ключем між Чорним і Середземним морем та між тими народами, що живуть над сими двома морями.

Чорне море, як звісно, є получене з Егейським морем двома проливами і морем Мармара. Шлях з Чорного моря веде наперед через Босфорський пролив (довгий около 18 американських миль), над котрим лежить турецька столиця Царгород (Константинополь); дальше через маленьке море Мармара (довге около 70 американських миль) і вкінци через Дарданельський пролив (довгий около 40 американських миль) — до моря Егейського і взагалі на Середземне море.

Сей морський шлях з Чорного моря до моря Середземного мав доси найбільше значінє передівсїм для двох держав: Туреччини і Росії.

Був він доси в посїданю Туреччини і через те Росія не мала отвертого виходу на Середземне море. Все вона стреміла до сього, щоби той вихід здобути, а стреміла в той спосіб, що нищила Туреччину. Всї її війни з Туреччиною, всї так звані „визволюваня Славян" мали тільки сю одиноку цїль, щоби прогнати Туреччину з Европи і взяти у свої руки перехід з Чорного моря до Середземного.

Для Росії яко великої держави се мало би немале значінє, бо вона побудувавши сильну фльоту, могла би мати перевагу на цїлім Середземнім мори. Того власне бояла ся не так Туреччина, котрій не ходило о пановань на водах, лише о її посїлости, — але Анґлїя, котра над тим морем окрім двох острівців не має своїх посїлостий, а мимо того держить у своїх руках проливи, які замикають се море (із заходу Ґібральтарський ізза посїданя твердинї Ґібральтару, що панує над проливом, а із сходу Суеський канал, якому вправдї запоручено невтральність, але на дїлї він є в руках Анґлїї). Тому то Анґлїя більше ніж Туреччина настоювала на тім, щоби Росія не мала свобідного переїзду з Чорного моря на Середземне. Вкінци Анґлїя аж стала союзницею Росії, аби їй звязати руки, а тепер разом з Францією хоче випередити Росію у здобутю Дарданельського проливу, аби по війнї, як се здобутє довершить ся, рішати про се, в чиїх руках має лишити ся Царгород і Дарданельський та Босфорський пролив.

Тепер виринає два питаня:

1) Що станеть ся з Царгородом і Дарданелями, як здобуде їх англійсько-французька фльота і як цїла теперішна війна скінчить ся побідою Анґлїї, Франції і Росії;

2) Що станеть ся з Царгородом і з Дарданелями, як теперішна европейська війна скінчить ся побідою Німеччини, Австрії і Туреччини.

* * *

В першім случаю, значить, коли побідить Анґлїя, Франція і Росія, можна сподївати ся, що Анґлїя передівсїм стреміла би до того, **щоби не віддати Царгорода і Дарданельського проливу у руки свого союзника Росії, хоч би мав розбити ся союз.** Натомісць можна сподївати ся, що вона радше лишила би Царгород і Дарданелї в турецьких руках з якимись змінами; наприклад постановлено би, що нагляд над Дарданелями має кілька великих держав, або що Дарданельський і Босфорський пролив будуть зневтралїзовані, значить однаково доступні для всїх інтересованих держав. В обох тих случаях імовірно були би в Дарданелях і Босфорі знесені форти і тодї Росія не мала би свобідного руху та не була би панею не то на Середземнім, але і на Чорнім мори.

* * *

В другім случаю, значить, коли побідить Німеччина, Австрія і Туреччина, можна сподївати ся цїлком инакших постанов у справі Царгорода і Дарданелїв та Босфору.

Перша річ, що Царгород належав би ся і на дальше Туреччинї, але щодо проливу, то справа може цїлком змінити ся. **Бо коли би Росія була цілком розбита, то прийшло би до цілком иншого укладу держав над Чорним морем.**

Доси було так, що о пановань над Чорним морем і його переїзду побивала ся велика Росія, небезпечна для Туреччини й Анґлїї, а на случай повного розгрому Росії — **вона перестане належати до чорноморських держав, бо може цілком стратити доступ до Чорного моря.**

Доси Росія мала доступ до Чорного моря лише через Україну, а коли би прийшло до поділу Росії на народні держави, то Росія лишить ся тільки зі своїми чисто московськими землями, а доступ до Чорного моря цілком стратить. Тодї вже не було би російської небезпеки анї для Туреччини анї для Анґлїї, анї для жадної иншої держави, що має свої посїлости над Середземним морем.

Натомісць повстала би нова чорноморська держава, а се — Україна.

Україна обіймала би значну часть північного побережа Чорного моря (де вливають ся ріки: Днїстер, Бог, Днїпро і Дон). Крім того частина північного (бесарабського) побережа припала би Румунії.

Отже було би чотири чорноморські держави: українська, турецька, болгарська і румунська.

Всї чотири не мали би причини зі собою ворогувати і жили би в згоді. Вправдї українська держава була би по якімось часї найсильнійша з тих чотирох, але яко держава чисто національна й окружена такими державами, не вела би заборчої полїтики і тому всї 4 чорноморські держави могли би лише взаїмно підпирати себе та боронити своїх спільних інтересів. Про запановань над Середземним морем вони не могли би мріти, але також не позволили би, аби чужі держави мішали ся до справ Чорного моря і його переходу на море Середземне.

Стратила би на тім Росія дуже богато, алеж їй доступ до Чорного моря не належить ся, бо не має там московських земель і торговлю через Середземне море мусїла би вести за посередництвом України, а свою воєнну фльоту з Чорного моря мусїла би забрати на свої зимні води.

Таксамо через Україну з полудня або через Німеччину з півночи мусїла би вести торговлю нова Польща, яка цїлком не мала би доступу до моря, а також Литва і Білорусь.

Одним словом Чорне море стало би важним торговельним осередком, з чого богатїла би передівсїм Україна, а се тому, що вона має найбогатші земні скарби і, що сусїдує з богато державами. Одначе й инші чорноморські держави підносили би ся скоро економічно і чорноморський союз 4-ох держав відіграв би в історії важну ролю та охоронив би Европу перед війнами, які так часто в останних часах вели ся ізза Чорного моря.

ЧОМУ РОСІЮ ТРЕБА ПОБИТИ.

(Замітний вислов Енґельберта Пернерсторфера, заступника президента в австрійськім парляментї).

Перед Французами не маємо ми Австрійцї, подібно як і корінні Нїмцї,ніякого страху. Послїдні вибори Франції показали наглядно, що населенє є за миром. Воно є лиш нещасною жертвою війни.

Инакше з Анґлїєю. Вона хоче передівсїм і на дальше бути володаркою моря. Та не треба й на се забувати, що Анґлїя та Франція, навіть по війнї, останутъ на дальше могучими державами та, що ми знова мусимо, як і перед війною, бути добрими сусїдами.

Нашим найбільшим ворогом є Росія. Коли взагалї має Австрія істнувати, то мусить бути усунений той, що настає вічно на її спокій; треба конче позбутись Австрії того ворога, що з ненаситною жаждою загарбуваня чужих країв простягає руку також по австрійські землї, що вічно інтриґує, щоб лиш поріжнити народи Австрії та її сусїдів. Тому в першій лінії не може Австрія на те позволити, щоби Росія загарбала щонебудь з балканських країв; не може дальше байдуже дивитись на мрії Росії про похід на Константинопіль. Росія знає, що союз Німеччини з Австрією не може бути нарушений та, що дорога на Константинополь веде лиш через Берлїн та Відень. Та на се Росії не здобутись, до сего вже Росії далеко, як показують її невдачі за послїдних кілька місяців війни.

Що значила би побіда Росії для Австрії, про те не треба мабуть згадувати. Не маю тут на думцї цїлковитої побіди, якої певно й Росія сама не надїсть ся. Але навіть така побіда, на яку чекає російське правительство, могла би відняти від Австрії Галичину, Буковину та північну часть Угорщини. Є се простір, на якім проживає більше як дванайцять мілїонів людий, простір, який заосмотрює чи не цїлу монархію в ріжні промислові та торговельні потреби.

Яка була би доля отсих народів, коли би вони опинились під пановань Росії? В Австрії мали народи хоч яку таку свободу, чого Росія абсолютно їм не дала би. Возьмім кілька примірів. Ось. Чехи: перед сто роками не було майже чеської народности, були одні чеські мужики. Нинї вони поступили так високо, що їм можна справдї завидувати. А се лиш завдяки відносинам, які панують в Австрії. Я не вихвалюю зовсїм наших порядків, бо й нам не достає ще богато до совершенности, однак все у нас таки відносини богато лучші, ніж є в Росії. Возьмім Поляків та Русинів-Українців. Сі послїдні особливо змогли в послїдних роках здобути також дуже богато. І так можнаб сказати майже про кожду народність в Австрії. Кожда народність здобула щось, кожда придбала для себе деякі здобутки. Зваживши, що до таких дїл, як відродженє народу, потреба довгого часу, кождий признає, що народи Австрії були може найщасливійші зпоміж инших народів в середній Европі. Коли тепер по війнї дасть ся усїм народам автономію, то, чи схотять вони иншого пановання, иншого ладу? Мабуть нї, се кождий признає.

Росія, подібно як Австрія, має в свойому складї богато ріжних народностий. Та коли в Австрії мають ріжні народности свої права та привилеї, то сего в Росії нема. Росія бажає усїх зрусифікувати.

Якаж се божевільна гадка! Чи знає вона, що такого дїла можна довершити лиш насильством, а насильство нїколи не доведе до доброго? Впрочім хоч би таке дїло і удалось по сотках лїт, то кілько то слїз та крови буде коштувало?! Росія має найгірші полїтичні, релїґійні та національні права. Про полїтичні відносини в Росії знає мабуть сьвіт богато. Але й релїґійної свободи, релїґійної толеранції нема в Росії. Люди, що не належать до православя, се не люди після гадок російських полїтиків. Жиди не мають майже ніяких прав. Що Росіяни хотять заперечити істнованє Русинів-Українців, про те також усї знають. Українців є в Росії 35 мілїонів, а їх мова, яку заперечують полїтики, зістала признана академією в Петербурзї яко зовсїм відмінна мова. А чейже академія наук є під сим зглядом більшим авторітетом ніж полїтичні круги.

Найгіршим швиндлем Росії є панславістична місія. Та сама Росія, що обіцяє Славянам в Австрії освободженє, переслїдує кождий живійший прояв житя у себе (Поляки, Українці). Коли по причинї революції мусїла Росія признати у себе істнованє української мови, то зробила се тільки в конечній потребі. Та небавом знов розпочало правительство дальші переслїдуваня Українців. Столїтний ювилей Шевченка сьвятковано найгіднїйше лиш в однім Львові. Росія знає лиш загально російські інтереси. Все проче допче вона ногами. Та і про панславістичні мрії Росії не може бути бесїди. Коли би Славяни мали свою спільну культуру, тодї могла би Росія говорити про панславізм. Але нинї кождий знає, що Славяни значно ріжнять ся між собою, що вони не розуміють майже бесїди других, навіть своїх сусїдів. Се є так само, як би Німцї зі Скандинавцями. Без спеціяльної науки не може Німець порозумітись зі Скандинавцем і на відворот. Инша річ з панґерманїзмом, бо Німцї мають свою спільну культуру, яка взагалї характеризує цїлу західну Европу. Та і так панґерманїзм се тільки мрії серед нечисленного кружка Німців. Одна спільна культура не є властивою Славянам. Західні і північні Славяни (Чехи і Поляки) як також часть полуднєвих Славян належать до західного, латинського відлому. Великоросійський ідеал має в собі останки бізантинїзму: усе, що дістанеть ся під його власть, мусить бути знищене. Коли чогось не можна знищити, то уживає до сего насильств. Тому Росія не признає ніякої держави, котра дала би Славянам самостійність. От чому потреба Росії з'їсти Австрію.

Та ми не хочемо, щоби Росія над нами володїла. Противно, ми хочемо її позбутись. Ми хочемо дати свободу і тим народам, що проживають в Росії, хоч се будуть навіть Великороси. Ми хочемо дати свободу і право до житя Німцям, Фінцям, Лотишам, Литовцям, Полякам та Українцям, хочемо завести спокій та опісля перевести у себе так потрібну реорґанїзацію держави, взагалї хочемо відновити нашу монархію і тому хочемо Росію побідити.

ЧОМУ СИДИТЬ ТИХО РУМУНІЯ?

Минуло 16. лютого і не чути, аби Румунія виповіла Австрії війну. А прецінь воєнні ворожбити і кореспонденти часописий подавали на місяць наперед вістку „з достовірних дипльоматичних кругів", що Румунія уже все приготовила до війни і день 16. лютого призначила на дату виповідженя війни. Чомуж нинї не чути про сю війну? Чому нинї навіть не згадують про Румунію?

Що Румунія бажала війни з Австрією, про се здасть ся не може бути сумнїву. Приходило-ж ся читати урядові вислови ріжних високопоставлених Румунів; звісні є мрії нового румунського короля і звісні є симпатії нової румунської королевої. Остаточно звісно, що Румунія дістала на конто війни проти Австрії велику 25-мілїонову позичку в Анґлїї і що їй явно і славно обіцяно в нагороду за збройний виступ проти Австрії велику і гарну австро-угорську, заселену Румунами країну, Семигород. Чи Румунії раптом відхотїло ся Семигороду?

Відповідий на питанє, чому Румунія завела ожидані надії, найдеть ся мабуть кілька. Перша з них буде без сумнїву та, що всетаки Румунія доси не забезпечила ся зі сторони Болгарії. Коли би Румунія вдарила на Австрію, Болгарія може вдарити на Румунію. Се зовсїм незавидне положенє. Друга відповідь буде та, що будь-що-будь Румунія побачила, що ще не оплачуєть ся вдарити на Австрію, бо Австрія чим довше бєть ся, тим більше показує сили. Румунії найвигіднїйше було би вдарити на Австрію тодї, як би було видно, що Австрія вже побита. Тимчасом Австрія замісць піднести руки в гору і просити мира у Росії (як Росія сподївала ся), показала зуби і прогнала Москалїв з Буковини.

Однакож трета відповідь, здаєть ся, покажеть ся найвірнїйшою. Москалї зайшли були на Буковину. Найсильнїйша полїтично народність на Буковинї се Румуни. Румуни мають головну власть в краю, чують ся панами Буковини. В таких обставинах вони зовсїм нїчого не мають проти Австрії. Противно, вони з цїлої душі сприяють Австрії, бо в австрійській державі мають волю, що більшої не можуть мати навіть в Румунії. А такого почуваня вони не можуть скривати. І Москалям се не може подобати ся. Тож, як видно з голосів преси, як в Галичинї московські звірства були звернені підчас занятя краю проти Українців, так на Буковинї були звернені проти Румунів. Козацтво гуляло собі і Румуни хмарами втікали перед „освободителями" за румунську границю. По Румунії розійшли ся оповіданя про російські звірства. Зросло обуренє на Росію і проти-воєнна партія зросла в силу. Тепер правительство мабуть не має відваги подавати руку тим, що знущали ся над буковинськими Румунами. І тому тихо з чутками про поміч Румунії для ворогів Австрії та Німеччини.

Франція і Велика Британія ще раз обманули ся на своїй союзници Росії, яка обіцювала румунську поміч.

МОМЕНТИ.

(З житя Січових Стрільців).

I.

Місцевість Д. під Ск. Наша сотня лише що приїхала з Ґоронди. Завтра маємо іти на гору як „Ґепіцбедекунг". Стою, спершись на кріс, та прислухую ся скаженій музицї гармат. Не бачу, що довкола мене дієть ся. „Гаразд, товаришу!" — і якийсь обідранець подає менї руку. „Се ти? Що з тобою? (то був мій товариш В.) Ти на що скинув з себе мундур, а одягнув ся в якесь дрантє?"

„Я дістав ся був в полон. В якімсь селї молотив 3 днї збіже Москалям на хліб. Четвертого дня каже менї козак: „Зараз підеш до командьора". — Я лишив конї в рїцї, а сам в ліс та на друге село. Там передягнув ся в отсе дрантє тай перекрав ся сюди"...

II.

Перебраний Стрілець оглядає російські позиції.

„Постой, мужичок, где ідеш!" — „Хочу подивити ся, що то онтам стирчить".

„Дурак! — не знаєш? — та то пушка". — „Яка пушка?" — „Така, що стріляє". — „Е, Австріяки побють вас; у них пушок богато, а у вас тільки одна". — „Дурак! Не бачиш онтам закопаних богато пушок?"

По якімсь часї зачала ся люта розмова гармат, а Москалї дивували ся, що наші ґранати так добре цїляють в їх пушки...

III.

„Львівські дїти" відважні не лише на Жовківськім і Личакові, але і на війнї. Знайшов ся один і між українськими Січовими Стрільцями. Стрілецька розстрільна коло села Т. Нема що курити. Але від чого львівський шибайголова?... „Пане сотник, доношу послушно, я вже другий день не маю що курити". — „Я також" — каже сотник. — „Пане сотник, доношу послушно, зараз будемо курити російський тютюн". — „А де він?" — „Зараз буде". Львовянин пійшов... По якімсь часї вертає з російським тютюном. „Ти де взяв тютюн?" — питає сотник. — „Від Москалїв". — „Та як?" — „А так: перебрав ся в цивільний одяг, який стало ношу в торністрі, тай пійшов до Москалїв купувати тютюн. Ще дістав горівки і кусень хлїба..." („Дїло").

СІМОХ ПРОТИ ДВОХ.

Проти двох (Австрійця і Німця) стануло до змагань сімох (Француз, Москаль, Анґлієць, Бельґієць, Серб, Чорногорець і Японець).

Станули вони гордо до боротьби, а особливо три перші позадирали голови до гори і кричали:

— Ну, моліть ся, бо ось-тут вам зараз конець прийде!

Цїла робота довго не тривала; хвилину. А опісля Німець озвав ся:

— Ну, панове неприятелї, Ми вже помолили ся і поставили три купи, а чи ще далеко до кінця?

ПОЛЯГ ГОЛОВОЮ.

В стаційнім приказі ч. 3 з дня 20. грудня м. р. відчитано Українським Січовим Стрільцям отсе:

„Вчора о 5-тій рано помер в шпиталі в Сатмар Неметі четар Укр. Січ. Стр. бл. п. Стефан Пеленський. Безмежна любов вітчини і козацька вдача покликали його мимо слабого здоровля у бій з ворогом. Він побідну патрулю 23. вересня 1914 під Сянками, розбив козаків, забрав їм коні і збрую; другого дня боров ся в нерівній стрічі під Ужоком і з цілою сотнею останний уступив з бою при загальнім відвороті до Великої Березни. В другім поході аж по Старий Самбір вів від 19. жовтня сотню в заступстві захорілого сотника в найтяжчих хвилях аж до відвороту у Ґоронд. Перестудившись у тім поході, захорів безпосередно перед новим походом сотні, до котрої не судилось йому вже вернути. Від падолиста мучила його тяжка безвихідна грудна недуга, аж учора рано визволила його з сих мук передчасна смерть. Помер в 19. році житя. На похорон бл. п. четара Пеленського відходить яко стрілецький почот сотник Сроковський, ст. десятник Кравс, стрільці Федик, Стасик, Різник і Стецишин, які зложать на домовині вінець і запорядять зладженя відповідного памятника. Стрілецтво прощає незабутнього товариша. Земля йому пером! В завтрішний день похорону на знак жалоби вправ нема".

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з Лядовіц (Чехія), писаний 28. грудня 1914.

Найдорозший Брате, Братово і Ти Сестро Ганю! Я тепер у великій біді. Бувем шість разів в огни, потому в шпиталі, а тепер мене супровітували на ногу, на руку і на груди. Я вже виздоровів і поїхавем на Чехи до фабрики, але тут всі фабрики стоять з причини війни. Всьо тепер дуже дороге і велика біда, бо нема з чого жити. Москалі як прийшли до Залозець (повіт Зборів), то нашої мами вже не було в дома, бо виїхали до Львова. Зоська і Стаха і мама мають щастє, що мали гроші (більше як 200 ринських) з асекурації за хату, що ся спалила. А всї люди в Залізцях зістали ся під панованем московським. Казали мені жовніри з Гаю, яких я бачив на Угорщині, що Олексу Калинця і Стаха Стайкевича виділи забитих коло Перемишля. Мало хто зістав ся живий з наших жовнірів, бо дуже велика битва була. Перший раз били ся коло Тростяниця, другий раз за Олієвом коло Зборова, а потім пійшлисьмо до Красного, де також була велика битва. Так ми били ся всюди аж загнали нас в Карпати. Звідтам я пійшов до шпиталю, зі шпиталю до кадри в Стирії, а кадра мене супровітувала. Зі Стирії поїхавем на Чехи шукати за роботою, але роботи нема нигде. Тепер коло мене круто. Війсковий мундур мушу віддати до кадри, а цивільного одіня нема за що купити. В Галичині також велика біда. Жінка згубила ся від чоловіка, чоловік від жінки, діти від родичів, родичі від дітий — геть бідний нарід порозскакував ся по сьвіті. Желаю Вам веселих сьвят і щиро Вас поздоровляю. — Микола Добравський.

II.

Лист з Відня (столиці Австрії) до Михайла Баліцького в Ексцельзіор, Па., писаний 25. грудня 1914 жовніром, що походить з села Біле, повіт Перемишляни.

Мій дорогий Друже! Може Ти там чував дещо з нашої дорогої Галичини, бо я відколи нарокував, то є від 1. серпня, зовсім нічого не знаю, що в нашім рідним селі робить ся. В наших сторонах була битва, то Господь Бог знає, хто там ще при житю лишив ся, бо куля не перебирає, чи то є цивільний чи війсковий. Рад би я знати, чи жие ще моя жінка і діти, але годі! Булисьмо, Приятелю, в швармовій (розстрільній) лінії і показало ся, що з кождих пять жовнірів один падає. Мене ще доси хоронив Бог від ворожої кулі, але що буде далї — то Господь Бог тим керує. Тепер Ти там дістанеш яку вістку з Новосілки: які там тепер порядки і хто там ще жие, бо я з Відня не можу нічого довідати ся через те, що сходу Галичину аж по саму угорську границю заняв Москаль і відси там листи не йдуть. Тут зі мною був Василь Дмитрик з Білого, але його вже тепер ся нема межи живими, бо нігде його тепер не виджу. Тут є ще з мною Дмитро Репета і Онуфрій Костів, а десь повинен бути Никола Ровецький. З Білого дак вже забитий; так мені говорив Никола Олїйник, якого я тут здибав. Здибавем також Михаська Буска і Антона Ковальчука, але що з ними тепер дїє ся — не знаю. Желаю Тобі, Друже, веселих сьвят і щасливого поводженя. Будь здоров — щиро Тебе люблячий Николай Василишин, з 19 полку загального ополченя (ляндштурму), відділ праці ч. 8.

III.

Від Вп. д-ра Сїменовича з Шікаґо одержали ми слїдуюче письмо:

Хвальна Редакціє „Свободи"! Посилаю Вам до опублікованя лист одного з наших людий, а крім того перевід витинка з німецької часописи, яка виходить в Будапешті і пише про чоловіка, котрий сей лист сюди до Америки прислав.

Оравіца баня 3. лютого 1915. Дороґі Брати! Довгий час ми не маємо жадної відомости про себе, бо наша війна перешкодила. Тяжко і страшно було се перебути, а я був на війні через один місяць у Чорногорі і другий місяць у Сербії. На третий місяць зістав я ранений у праву руку висше ліктя від шрапнеля, який перервав мені також ту головну жилу, котра тримає цїлу владу руки і тепер робити не можу на ту руку яких три роки. Я зістав супровітований на один рік, але що до Галичини не можу іти, то-м прийшов до того шпиталю, де-м лічив ся і єсьм тепер в полудневій Угорщині (в Банаті) у кляшторі. Законниці мене тримають і мені тут добре, бо їсти маю що і пранє. Мене учать по німецьки, бо пізнїйше тут на почті дістану якусь службу. Незадовго буду учити ся також по мадярськи. Я зістав ранений на 22. вересня на наше крівецке попразниче, а з дому маєм останний лист на 20. серпня. Тільки написали, що **Москалї перейшли через границю і села палять**, а більше нічого не писали. Я тепер дістав з кріґс міністерії (з міністерства війни) срібний медаль заслуги і фасую місячно 15 корон, а за руку маю дістати на той рік 80 ринських. Я тепер міркую тут зіставити ся, доки Москалї у Галичині. Тут мушу постарати ся о помешкане і тут оженити ся, але тимчасом треба почекати, як ся стане з Галичиною, бо до Москаля вертати ся я не мирку. Прошу Тебе, Брате, прошу і так само Гаврила, пришліть мені з пару корон на мундур і так далї, на мої потреби, за то дуже Вас прошу. Поздоровляю Вас сердечно: обох Братів і Братову і Твої діти: Марино і других — не знаю, як називають ся. До милого побаченя. Ваш люблячий брат — Михайло Дацків.

Передача медалю заслуги.

(Перетолкував др. Сїменович з надісланого ґазетного витинка).

Михайло Дацків, цуґсфірер ц. к. 480 баталїону інфантерії зістав за свою хоробрість надїлений срібним медалем заслуги. Він зі своїми двайцять пятьма людьми взяв у неволю неприятельського офіцира з 40 людьми та з чотирма канонами і двома машиновими ґверами. За сей геройський вчинок Його Величество цїсар відзначив його срібним медалем заслуги. Сей надзвичайний герой знаходить ся тепер в Оравіци, ранений, а опікують ся ним сестри Червоного Хреста в тамошнім війсковім шпитали. Відзначенє того героя відбуло ся в недїлю 24. с. м. (січня) через президента Червоного Хреста ц. к. радника д-ра Павла Фіца в шпитали монастиря в присутности високих пань Червоного Хреста. Др. Фіц виголосив прекрасну промову, яку закінчив трикратним „Eljen" в честь нашого монарха.

НОВИНКИ.

ПАМЯТЬ АВСТРІЙСЬКОГО ЦЇСАРЯ НЕ СЛАБНЕ.

Военний кореспондент угорської часописи „Аз Ешт", Франц Мольнар, подає в тім дневнику розмову з одним висшим офіцером, котрий був на авдієнції в цїсаря Франц Йосифа. Сей офіцир говорив:

„Я перебув пів години в робітни Його Величества і завважав, що він далеко живійший і черствійший, як в инших часах в останних роках, коли я його бачив. Підчас авдієнції ходив цїсар там і назад по своїм покою. Він був все звісний зі своєї знаменитої памяти; те одначе, що я завважав тепер, є дійсно гідне подиву. Його Величество знає імя команданта кождого полку, а навіть тепер є знаменито поінформований, коли то часто змінюють ся команданти бриґад і полків.

„Він інформує ся щодня, яку роботу роблять поодинокі воєнні чинники. На столі в його робітни лежить велика мапа з хоругвками, які вказують на становище воюючих сил.

„Сердечне відношенє панує між цїсарем і його окруженєм. Цїсар говорить з признанєм про молодого престолонаслїдника і дуже до нього привязаний.

„Його дорадники-лікарі не радо годять ся на цїсарські забаганки, відвідувати хорих і ранених жовнірів по шпиталях. Тих кілька відвідин, які йому вдали ся, були малою побідою цїсаря над його лікарями".

ЗАОСМОТРЕНЄ НІМЕЧЧИНИ Й АВСТРІЇ В ХАРЧІ — ПРИ ПОМОЧИ ПОЧТИ.

Президент німецько-американського Союза у Філядельфії др. І. Гексамер подає ось-таку раду в цїли виживленя Австрії й Нїмеччини в часї бльокади й задержуваня кораблів Анґлією; він каже:

„Я раджу, щоби кождий Американець, що походить з Австрії й Нїмеччини висилав до своїх кревних, своякіх і знакомих в старій вітчині харчі, а головно муку добре й старанно запаковану в поодиноких пакетах — почтою. Після обовязуючих почтових постанов коштує пересилка пакунків до Нїмеччини й Австрії 12 центів за фунт, але цїлий пакунок не може бути тяжший як 11 фунтів, а довжина його не може бути більша, як три і пів стопи. — Коли би справді грозив цїлковитий голод, то не було би хиба иншої ради, як тратити за пересилку одного фунта муки 12 центів, хоч сама мука коштує лише 5 центів за фунт.

ПРОМИСЛОВИЙ ЧЕХ.

Підчас боротьби австрійського війска з Москалями в Карпатах відзначив ся дуже один чеський цуґсфірер, який знає московську мову. Він кождої ночи звабльовав по кілька Москалів до австрійських окопів обіцянками, що в австрійській неволи їм буде добре. А сю неволю потрафив він малювати такими рожевими красками, що кождої ночи приводив все кількох Москалів. За кождого узброєного ворога діставав по дві, а за кождого неузброєного по одній короні нагороди. І тому, коли зловив неузброєного Москаля, він все відсилав його назад за збруєю; а з того частогусто мав ще й ту користь, що той приводив ще одного або і більше сьвіжих дезертирів.

РОЗМІРИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ.

Сучасна війна є найбільшою, яку видів сьвіт колинебудь. Статистика стверджує се тим, що виказує число людий, котрі посередно чи безпосередно беруть участь у тій війні. Звісний французький економіст Лерой Болліє предложив французькій академії наук важну працю, з котрої варто поробити деякі витяги.

І так, щодо населення то показує ся, що на цїлій землі є 1700 міліонів людий. Зпоміж них воюють народи слїдуючих держав:

Росія	171,059.000
Франція	36,601.000
Бельгія	7,428.000
Анґлія	45,370.000
Сербія	4,500.000
Чорногора	516.000
Японія	52,985.000
Разом ся ґрупа держав	321,459.000
Німеччина	66,500.000
Австро-Угорщина	49,437.000
Туреччина	20,000.000
Друга ґрупа разом	135,937.000

До сього належить додати мешканців кольоній, що належать до европейських держав:

Північної французької Африки	12,000.000
Анґлійських автономічних провінцій Канади, Австралії, Нової Зеляндії, Полудневої Африки	25,000.000
Анґлійських Індій	320,000.000
Инших европейських кольоній (разом з німецькими)	60,000.000
Разом	417,000.000

Сьміло отже можна твердити, що половина населення на земли є нині під оружєм.

Та не тільки воюючі держави і їх кольонії відчувають воєнний стан, але також і нейтральні держави тримають війско під оружєм, в цїли оборони своїх інтересів. І так війну відчуває населене:

Італії	35,000.000
Болгарії	4,800.000
Румунії	7,500.000
Греції	4,400.000
Швайцарії	3,800.000
Голяндії	5,800.000
Португалії	5,700.000
Разом	67,000.000

Не є виключене, що деякі з тих держав заміщають ся ще до війни, через що число населення, яке є готове до війни, зросте до 941 міліонів, значить около 55 процент цїлого людського роду.

Але також і ті, що не воюють, відчувають тягар війни. Навіть така Швайцарія мусїла впровадити нові податки і заповіла знижене пенсії урядникам о 35 процент. А правительство Злучених Держав Америки стверділо, що її доходи цлові дуже зменьшили ся і через те треба було зачати енерґічно стягати внутрішні податки від внутрішної консумції (уживаня) і стягати наложений перед півроком доходовий податок.

З уваги, що нині цїлий сьвіт злучений зі собою економічними зносинами — нема ні одного закутка на земській півкули, який не відчув би теперішної війни.

СМЕРТЬ ЖІНКИ НАЙБІЛЬШОГО БОГАЧА.

В пятницю 12 марта перед полуднем померла жінка найбільшого богача, Івана Ракефелєра, Лявжа. Походила з дому Спелман з Клївленду і вийшла за між 1864 року. Небіжка числила в хвилї смерти 74 лїт.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ПЯТА ЛЇСТА СТРАТ УБИТИХ, РАНЕНИХ ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ УКРАЇНЦЇВ. ЦЇНА ОДНОЇ ЛЇСТИ 15 ЦНТ., ПЯТЬОХ ЛЇСТ РАЗОМ 55 ЦНТ. НАБУТИ ЇХ МОЖНА В „СВОБОДЇ".

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Льорчак Яків, член від. 1. Вступив до У. Н. Союза 1-го марта 1895 р. Походив з села Поляни, повіт Грибів, Галичина. Помер на сухоти дня 7-го лютого 1915 р.

Хиляк Юліян, член від. 3. Вступив до У. Н. Союза 23-го жовтня 1912 р. Походив з села Гладишів, повіт Горлиці, Галичина. Помер на запалене дня 29-го падолиста 1914 р.

Слабий Казимир, член від. 14. Вступив до У. Н. Союза 28-го червня 1913 р. Походив з села Бялка, повіт Ряшів, Галичина. Помер на внутрішну слабість дня 28-го цьвітня 1914 р.

Адамяк Яків, член від. 21. Вступив до У. Н. Союза дня 28-го лютого 1911 р. Походив з села Банниця, повіт Грибів, Галичина. Помер на запалене дня 10-го грудня 1914 р.

Катренич Николай, член від. 46. Вступив до У. Н. Союза 22-го жовтня 1902 р. Походив з села Якубяни, стол. Спішска, Угорщина. В наслідок серцевої недуги помер дня 7-го січня 1915 р.

Цюпа Стефан, член від. 56. Вступив до У. Н. Союза дня 21-го цьвітня 1914 р. Походив з села Пискоровичі, повіт Ярослав, Галичина. Помер на сухоти дня 25-го грудня 1914 р.

Гацакира Панько, член від. 81. Вступив до У. Н. Союза 29-го січня 1913 р. Походив з села Зарваниця, повіт Підгайці, Галичина. Помер на сухоти дня 9-го грудня 1914.

Фарило Дмитро, член від. 91. Вступив до У. Н. Союза 19-го червня 1912 р. Походив з села Стара Ропа, повіт Старий Самбір, Галичина. Помер на запалене дня 30-го падолиста 1914 р.

Циґаровський Михайло, член від. 99. Вступив до У. Н. Союза 24-го вересня 1908 р. Походив з села Рославиця, повіт Лїско, Галичина. Забитий підчас роботи в майнах дня 9-го січня 1915 р.

Зубрицький Адам, член від. 144. Вступив до У. Н. Союза 19-го падолиста 1906 р. Походив з села Тисьмениця, повіт Товмач, Галичина. Помер на сухоти дня 28-го падолиста 1914 р.

Мулик Іван, член від. 162. Вступив до У. Н. Союза 27-го падолиста 1914 р. Походив з села Бачів, повіт Перемишляни, Галичина. Забив ся впавши до шафту дня 9-го грудня 1914 р.

Валько Стефан, член від. 212. Вступив до У. Н. Союза 12-го падолиста 1908 р. Походив з села Гамборік, столиця Шарош, Угорщина. Строїв ся дня 14-го падолиста 1914 р.

Брилевський Петро, член від. 301. Вступив до У. Н. Союза 14-го жовтня 1911 р. Походив з села Середпільці, повіт Камінка, Галичина. Помер на сухоти дня 28-го падолиста 1914 р.

Клїтус Єлисавета, членкця від. 313. Вступила до У. Н. Союза 16-го вересня 1913 р. Походила з села Мала торонь, столиця Земплин, Угорщина. Померла на сухоти дня 26-го падолиста 1914 р.

Кріль Кость, член від. 336. Вступив до У. Н. Союза 20-го вересня 1913 р. Походив з села Березовець, повіт Лїско, Галичина. В наслідок потовченя помер дня 29-го падолиста 1914 р.

В. І. П.

Як би Ви не купили собі календаря У. Н. Союза на 1915-тий рік, а хотіли инакшою дорогою набути тих відомостий, які є в календари, то Ви мусїли би спровадити собі цїлу бібліотеку, яка коштувала би кількадесять долярів і за відомостями в тій бібліотеці мусїли би Ви шукати цїлі роки.

Чиж не лїпше купити собі календар У. Н. Союза на 1915-тий рік за 50 центів, а з почтою 60 ц. і за ті мізерні гроші мати все разом вибране, зібране гарно, коротко, ясно?!

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

—0—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (вґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = пйонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), батальон або дивізію.

—0—

(Дальше).

Листа утрат ч. 88
видана 30. грудня 1914.

РАНЕНІ:

Білобран Дмитро, 30 п.
Білоголовка Стефан, 36 л.
Білозор Володислав, 80 п
Більський Фелікс, 24 п.
Білик Клим, 80 п.
Білик Василь, 20 л
Бісний Никола, 80 п
Бісок Юрко, 20 л.
Бішко Іван, 30 п.
Блащук Іван, 30 п.
Блащишин Никола, 30 п.
Блашків Франко, 36 л.
Близнюк Никола, 24 п.
Блонський Данило, 36 л.
Боберський Теодор, 24 п.
Бобиляк Сенько, 30 п.
Бобко Гриць, 30 п.
Бобів Йосиф, 80 п.
Бобра Михайло, 30 п.
Бочар Пилип, 7 п.
Бочар Никола, 80 п.
Боднар Олекса, 30 п
Боднар Дмитро, 20 л.
Боднарчук Андрій, 36 л
Боднарчук Кирило, 20 л.
Боднарчук Михайло, 80 п.
Боґдан Петро, 80 п.
Боґдан Володимир, 80 п.
Боґнер Михайло, 80 п.
Бой Юстин, 30 п.
Бой Михайло, 30 п.
Боярчук Олекса, 80 п
Боярський Антін, 80 п
Бойчук Василь, 24 п.
Бойчук Василь, 36 л.
Бойчук Петро, 36 л.
Бойчук Семен, 36 л.
Бойко, 80 п. (9 комп.)
Бойко Олекса, 80 п.
Бойко Йосиф, 20 л.
Бойко Михайло, 80 п.
Бойко Никита, 80 п.
Бойко Павло, 30 п.
Бойко Павло, 80 п.
Бойко Семен, 80 п.
Боратинець Теодор, 80 п.
Бортей Дмитро, 36 л.
Борух Яків, 80 п.
Борис Макарій, 30 п.
Бранчик, 36 л. (2 комп.)
Бразнюк Василь, 80 п.
Брочковський Іван, 80 п
Бродер Василь, 36 л.
Бродзяк Михайло, 80 п.
Брояк Михайло, 36 л.
Брощак Антін, 80 п.
Брухаль Василь, 30 п.
Брикайло Михайло, 80 п.
Бриндзак Луць, 20 л.
Бубела Петро, 30 п.
Бубнюк Іван, 36 л.
Бубнів Стефан, 20 л.
Буґера Марко, 20 л.
Бучак Юрко, 24 п.
Бучний Никола, 80 п.
Бучинський Йосиф, 80 п.
Бучинський Михайло, 80 п.
Будний Томко, 80 п.
Будзин Никола, 36 л.
Бугай Михайло, 30 п.
Бугай Петро, 80 п.
Букатчук Григорій, 24 п.
Букатюк Іван, 36 л.
Булик Гриць, 30 п.
Булик Андрій, 36 л.
Бундзяк Дмитро, 36 л.
Буняк Іван, 80 п.
Бураковський Петро, 24 п.
Бурбела Юстин, 30 п.
Бурко Михайло, 30 п.
Бушинський Михайло, 80 п.
Бутрин Антін, 30 п.
Бувадь Антін, 30 п.
Бичок Атанас, 36 л.
Бицький Лев, 30 п.
Вийос Володислав, 30 п.
Вадас Йосиф, 80 п.
Вадовський Никола, 36 л.
Вайнтух Тимко, 30 п.
Ваґнер Йосиф, 80 п.
Вакалюк Олекса, 24 п.
Вакалюк Йосиф, 36 л.
Валицький Казимир, 80 п.
Валькер Іван, 80 п.
Вандик Никита, 30 п.
Ванниченко Михайло, 20 л.
Варава Петро, 80 п.
Вареница Іван, 30 п.
Ваціповський Станислав, 80 п.
Варлам Олекса, 80 п.
Василинюк Василь, 24 п.
Васько Яків, 30 п.
Васько Михайло, 30 п.
Васьків Тимко, 30 п.
Васкуль Никола, 24 п.
Васочинський Іван, 30 п.
Василик Іван, 20 л. (8 комп.)
Василик Іван, 20 л. (9 комп.)
Василик Йосиф, 80 п.
Василишин Михайло, 36 л.
Василенко Ілько, 36 л
Ващук Дмитро, 80 п.
Ващук Петро, 80 п.
Ведиш Теодор Яків, 30 п
Веґера Йосиф, 80 п.
Веґера Василь, 30 п.
Веґна Михайло, 30 п
Венґжин Петро, 80 п.
Венґжиновський Михайло, 36 л.
Веліховський Йосиф, 30 п.
Величенко Іван, 20 л.
Великий Василь, 30 п
Веприк Остап, 20 л.
Вербяний Іван, 20 л
Верхола Андрій, 80 п.
Верхола Дмитро, 30 п.
Вересюк Никола, 80 п
Вересюк Петро, 80 п.
Веретельник Никола, 80 п
Верхолюк Михайло, 30 п.
Верний Петро, 20 л.
Віблий Михайло, 30 п.
Вівчаренко Василь, 36 л
Віндик Григорій, 24 п.
Вінярський Петро, 30 п.
Вінтоняк Йосиф, 24 п.
Вінтонів Михайло, 20 л.
Вісніцький Петро, 80 п
Віртик Іван, 80 п.
Візняк Павло, 36 л.
Влакович Тома, 36 л.
Водкевич Михайло, 30 п.
Войтків Никита, 36 л.
Войтюк Семен, 30 п.
Войтів Матвій, 80 п.
Войтух Панько, 80 п.
Войтина Онуфрій, 80 п.
Войтина Михайло, 80 п.
Волянюк Йосиф, 80 п.
Волянюк Михайло, 30 п.
Волянюк Максим, 80 п.
Волошин Ізидор, 36 л.
Волошин Семко, 20 л.
Волошинович Антін, 36 л.
Волощук Стефан, 36 л.
Воловець Григорій, 80 п.
Воробець Михайло, 30 п.
Воробій Іван, 30 п.
Воробій Максим, 30 п.
Ворона Стефан, 1/11 г.
Вороновський Григорій, 80 п.
Вороновський Яким, 80 п.
Воротняк Юрко, 24 п.
Воротняк Василь, 24 п.
Вовк Андрій, 30 п.
Вовк Петро, 80 п.
Вовчар Теодор, 36 л.
Вовчук Никола, 36 л.
Возняк Петро, 80 п.
Возняковський Михайло, 30 п.
Возніцький Вінцентій, 30 п.
Возний Яким, 36 л.
Вронський Василь, 80 п.
Вихонець Тимко, 30 п.
Виховський Гаврило, 80 п.
Виконак Мирон, 36 л.
Вилчинський Стефан, 36 л.
Виноградник Михайло, 24 п.
Висоцький Давид, 80 п.
Висоцький Стефан, 80 п.
Вишинський Станислав, 30 п.
Вишиванюк Іван, 36 л.
Гавриляк Петро, 80 п.
Гадала Стефан, 30 п.
Гайдамащук Василь, 80 п.
Гайдар Василь, 80 п.
Гайдаш Василь, 58 п.
Гайдук Станислав, 30 п.
Гайвась Іван, 80 п.
Галчук Йосиф, 20 л.
Галко Дмитро, 58 п.
Гамин Никола, 30 п.
Ганич Стефан, 80 п.
Ґанус Михайло, 36 л.
Ганусяк Кость, 36 л.
Ганц Михайло, 80 п.
Гарасимчук Грицько, 80 п.
Гарасимюк Іван, 36 л.
Гарасимів Никита, 80 п.
Гарасимів Пилип, 80 п.
Гасюк Іван, 24 п.
Гас Михайло, 80 п.
Гавалешко Юрко, 24 п.
Гавара Андрій, 80 п.
Гавриляк Василь, 30 п.
Гаврилюк, 20 л. (1 комп.)
Гаврилюк Гринько, 30 п.
Гаврилюк Йосиф, 80 п.
Гаврилюк Юліян, 36 л.
Гавриш Михайло, 20 л.
Гечко Іван, 30 п.
Гейлаш Григорій, 80 п.
Герба Іван, 80 п.
Гетман Григорій, 80 п.
Гетнарович Гринь, 30 п.
Гевко Марко, 20 л.
Гевюк Теодор, 36 л.
Гічовський Іван, 20 л.
Глуханюк Іван, 36 л.
Гнатюк Петро, 36 л.
Гнатів Михайло, 30 п.
Гнатів Никола, 30 п.
Годиш Павло, 30 п.
Гогилюк Дмитро, 36 л.
Голінковський Адам, 30 п.
Голінковський Станислав, 30 п.
Гольний Петро, 36 л.
Головатий Василь, 24 п.
Голий Никола, 20 л.
Горак Іван, 80 п.
Горбатий Йосиф, 20 л.
Горевич Данило, 80 п.
Горинь Антін, 30 п.
Горинь Петро, 30 п.
Горішний Михайло, 80 п.
Горичко Петро, 36 л.
Голодриґа Іван, 36 л.
Гозняш Ярослав, 30 п.
Грабець Никола, 20 л.
Грабний Іван, 30 п.
Град Панько, 80 п.
Граничка Василь, 80 п.
Григоряк Михайло, 24 п.
Громяк Роман, 80 п.
Грущак Казимир, 36 л.
Грицай Іван, 80 п.
Грицай Михайло, 80 п.
Грицай Никола, 80 п.
Грицай Стефан, 80 п.
Грицак Марійн, 80 п.
Гриців Іван, 30 п.
Гриців Пилип, 80 п.
Грицюк Іван, 36 л.
Грицюк Олекса, 24 п.
Грицків Іван, 80 п.
Грицків Корнило, 80 п.
Грициха Михайло, 80 п.
Гричук Михайло, 24 п.
Григорчук Йосиф, 36 л.
Грималюк Іван, 36 л.
Гринюк Олекса, 36 л.
Гриньків Григорій, 80 п.
Грицик Федьо, 30 п.
Гритчин Никола, 36 л.
Гучок Антін, 80 п.
Гучинський Бронислав, 80 п.
Гудима Олекса, 30 п.
Гук Стефан, 80 п.
Гук Гаврило, 30 п.
Гуменчук Юліян, 20 л.
Гуменюк Юліян, 20 л.
Гуменюк Іван, 36 л. (7 комп.)
Гуменюк Іван, 36 л. (1 комп.)
Гуменюк Никола, 80 п.

(Дальше буде).

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.